

Петро ПЕРЕРВА,
доктор екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і
міжнародних економічних відносин,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна
ORCID 0000-0002-6256-9329

Petro.Pererva@kphi.edu.ua

Анастасія ТАРАСЕНКО,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна
anastasiiia.tarasenko@emmb.kphi.edu.ua

Вікторія ФОМЕНКО,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна
viktoriiia.fomenko@emmb.kphi.edu.ua

ЕФЕКТИВНІСТЬ АУТСОРСИНГУ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Доповідь містить огляд ключових аспектів, які впливають на успішність аутсорсингових проєктів у контексті багатонаціональних компаній. Дослідження включає в себе аналіз переваг та викликів аутсорсингу, враховуючи особливості міжнародного бізнесу, а також розглядає стратегічні аспекти вибору постачальників, контролю якості та безпеки даних. Анотація надає короткий огляд основних питань, що вивчаються в рамках даної теми та підкреслює її значення для практичного застосування у сучасному глобальному бізнес-середовищі.

Ключові слова: міжнародний аутсорсинг, багатонаціональні підприємства, ефективність

Актуальність. Умови глобальної економіки спонукають підприємства до шукання оптимальних стратегій для зниження витрат та підвищення конкурентоспроможності. Аутсорсинг може бути ефективним інструментом для досягнення цих цілей. Багатонаціональні компанії часто зіштовхуються з потребою у спеціалізованих знаннях та ресурсах, які можуть бути недоступні у власних кадрах [1-10]. Аутсорсинг дозволяє залучити зовнішніх постачальників, які мають необхідний досвід та експертизу. Швидкі темпи технологічного розвитку ставлять перед підприємствами виклики щодо оновлення та підтримки інфраструктури [1, 4, 9]. Аутсорсинг ІТ-послуг та інших технічних послуг може допомогти компаніям бути впевненими в актуальності своєї технологічної інфраструктури. У сучасному бізнес-середовищі важливо бути гнучким та швидким у реакції на зміни у вимогах ринку [2, 6]. Аутсорсинг дозволяє підприємствам швидко масштабувати свою діяльність та забезпечити необхідні ресурси у разі потреби [3, 7, 10]. Отже, враховуючи динаміку сучасного бізнесу та вимоги глобальної економіки, дослідження ефективності аутсорсингу для багатонаціональних підприємств залишається актуальним та важливим для розвитку ефективних стратегій управління.

Постановка завдання. Мета теми дослідження ефективності аутсорсингу багатонаціональних підприємств полягає в ретельному аналізі та оцінці стратегічних та оперативних аспектів використання аутсорсингу для цих компаній. Основна мета досягається виконання більш конкретних цілей: визначення впливу аутсорсингу на ключові показники бізнесу, такі як витрати, якість, швидкість реакції на ринкові зміни та конкурентоспроможність; встановлення, як аутсорсинг сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства, таких як зосередження на основній діяльності, розвиток нових продуктів та послуг, та глобальний розвиток; виявлення потенційних ризиків, пов'язаних з аутсорсингом, і розробка стратегій їх управління, включаючи ризики безпеки даних,

втрати контролю та вплив на репутацію підприємства; оцінка критеріїв вибору постачальників послуг аутсорсингу, включаючи якість, вартість, гнучкість та культурну відповідність; розробка та застосування методів оцінки ефективності аутсорсингу, які враховують специфіку багатонаціональних підприємств та їхні потреби. Тому мета дослідження полягає в зборі об'єктивних даних, аналізі та вивченні різних аспектів аутсорсингу для багатонаціональних підприємств з метою зрозуміти, наскільки він відповідає їхнім стратегічним потребам і допомагає досягти поставлених цілей.

Результати дослідження. Аутсорсинг (outsourcing) – це практика наймання зовнішніх компаній або фахівців для виконання певних функцій або завдань замість використання власних ресурсів або персоналу компанії. Це може включати передачу певних бізнес-процесів, розробку програмного забезпечення, підтримку ІТ, обробку даних, кадрове обслуговування, бухгалтерський облік, маркетинг, логістику та інші види послуг. Аутсорсинг для багатонаціональних підприємств має ряд значних переваг, оскільки вони операційно діють у різних країнах з різними ринками, регуляторними вимогами та культурними особливостями [3, 5, 8]. Проведене дослідження дозволило виявити ряд основних переваг аутсорсингу для багатонаціональних підприємств.

1. *Глобальний доступ до талановитих ресурсів.* Аутсорсинг дозволяє багатонаціональним підприємствам отримати доступ до глобального ринку талантів і фахівців. Вони можуть наймати висококваліфікованих спеціалістів у різних країнах без необхідності будувати власні офіси або структури.

2. *Економія витрат.* Аутсорсинг дозволяє підприємствам зменшити витрати на зарплату, підтримку інфраструктури, обслуговування клієнтів та інші види послуг, особливо в тих країнах, де витрати на працю нижчі.

3. *Гнучкість і швидкість реакції.* Аутсорсинг дозволяє підприємствам швидко реагувати на зміни на ринку або вимоги клієнтів, оскільки вони можуть легко розширювати або скорочувати свої операції у різних регіонах.

4. *Локалізація і адаптація.* Зовнішні постачальники можуть надати багатонаціональним підприємствам місцеві знання і досвід, що допоможе адаптувати продукти або послуги до конкретних ринків і культурних особливостей.

5. *Концентрація на стратегічних завданнях.* Аутсорсинг рутинних або менш стратегічних функцій дозволяє багатонаціональним підприємствам зосередитися на ключових аспектах свого бізнесу і стратегії розвитку.

6. *Зниження ризиків.* Використання зовнішніх постачальників може допомогти підприємствам зменшити ризики, пов'язані зі змінами регуляційного середовища, валютними коливаннями, політичними турбуленціями тощо.

7. *Технологічний розвиток.* Зовнішні постачальники можуть надати доступ до передових технологій і інновацій, що допоможе підприємствам залишатися конкурентоспроможними на глобальному ринку.

Аутсорсинг багатонаціональних підприємств може мати і негативні сторони для даних підприємств. Наведемо основні з них.

1. *Втрата контролю над процесами.* Великі підприємства можуть втратити контроль над ключовими процесами або послугами, які було передано на аутсорсинг. Це може призвести до зниження якості результатів або до збільшення ризику.

2. *Проблеми з безпекою даних.* Передача конфіденційної інформації третім сторонам може підвищити загрозу її витоку або несанкціонованого доступу.

3. *Залежність від постачальників.* Розширений аутсорсинг може зробити підприємство залежним від зовнішніх постачальників. Це може призвести до складнощів у взаємодії або до втрати гнучкості в управлінні.

4. *Проблеми з якістю і службою підтримки.* Не всі постачальники послуг гарантують однаковий рівень якості або служби підтримки. Це може призвести до незадовільних результатів або до збільшення часу на управління.

5. *Потенційні проблеми з комунікацією та часовими різницями.* Якщо постачальники знаходяться у різних частинах світу, це може викликати проблеми з комунікацією та часовими різницями, що ускладнює координацію дій.

6. *Високі витрати на управління контрактами.* Управління складними контрактами з різними постачальниками може призвести до додаткових витрат на адміністративні процеси та юридичні послуги.

7. *Потенційні проблеми з культурними або мовними бар'єрами,* що може впливати на комунікацію та розуміння.

В цілому, аутсорсинг стає потужним інструментом для багатонаціональних підприємств, дозволяючи їм ефективно управляти своїми операціями у різних країнах, знижувати витрати і збільшувати гнучкість, що сприяє їх успішному функціонуванню на глобальному ринку. Загалом, багатонаціональні підприємства повинні ретельно зважувати переваги та недоліки аутсорсингу перед прийняттям рішення про делегування певних функцій зовнішнім постачальникам. Ефективне управління аутсорсингом вимагає чіткого планування, контролю та стратегічного підходу до вибору та управління постачальниками послуг в сфері міжнародної діяльності.

Висновки. Використання залучених послуг професійних постачальників в сфері міжнародних економічних відносин може суттєво підвищити якість та швидкість виконання професійних завдань, що допомагає збільшити міжнародну конкурентоспроможність компанії. Підприємства повинні уважно оцінювати потенційні ризики, пов'язані з втратою контролю, конфіденційністю даних та іншими аспектами співпраці з постачальниками. Успішність аутсорсингового проекту в значній мірі залежить від якості вибору постачальника, його експертизи та здатності відповісти на потреби компанії. Підприємства повинні систематично оцінювати ефективність аутсорсингових відносин, щоб вчасно виявляти та вирішувати проблеми та змінювати стратегії за необхідності.

Список використаних джерел

1. Перерва П.Г., Шаульська Л.В., Кобелева Т.О. Формування та використання системи моніторингу підприємницьких ризиків як запорука сталого розвитку бізнес-структур. *Економіка і організація управління*. № 1 (49), 2023. С.45-56
2. Pererva P., Nagy S., Maslak M. (2018) Organization of marketing activities on the intrapreneurship // MIND Journal. №5. 10 p.
3. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
4. Шаульська Л.В., Райко Д.В., Дюжев В.Г., Долина І.В. Моніторинг комерційного потенціалу інтелектуально-інноваційних бізнес-структур. *Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки)*. Харків : НТУ "ХПІ", 2022. № 4. С.72-78.
5. Pererva P.G., Kobieliava T.O., Shaulska L.V. Entrepreneurial Risks: Essence, Classification and Management Opportunities. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2023. № 1(23). С. 43-50. URL: <https://economics.net.ua/ejopu/2023/No1/43.pdf>.
6. Кобелева Т. О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія. Харків: Планета-Принт, 2020. 354с.
7. Pererva P., Nagy S., Maslak M. (2018) Organization of marketing activities on the intrapreneurship // MIND Journal. №5. 10 p.
8. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобелева Т.О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. 1002 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/286988829.pdf>
9. Pererva P.G., Kocziszky G., Veres Somosi M. (2019) Compliance program: [tutorial]. Kharkov; Miskolc : NTU "KhPI". 689 p.
10. Товажнянський В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства. Харків: Віровець А.П. : Апостроф, 2012.-703 с.

Petro PERERVA,
doctor of economics Sciences, professor
Head of the Department of Business Economics and International Economic Relations,
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Ukraine

Anastasia TARASENKO,
master's student,
educational program "International Economic Relations"
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Ukraine

Victoria FOMENKO,
master's student,
educational program "International Economic Relations"
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Ukraine

OUTSOURCING EFFICIENCY OF MULTINATIONAL ENTERPRISES

Abstract. The report provides an overview of the key aspects that influence the success of outsourcing projects in the context of multinational companies. The study includes an analysis of the advantages and challenges of outsourcing, taking into account the peculiarities of international business, and also considers the strategic aspects of supplier selection, quality control and data security. The abstract provides a brief overview of the main issues studied within the framework of this topic and highlights its relevance for practical application in today's global business environment.

Keywords: international outsourcing, multinational enterprises, efficiency

Олена ПРОСКУРНЯ,
канд. екон.наук, доцент, доцентка кафедри економіки бізнесу і
міжнародних економічних відносин,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна
ORCID 0000-0002-8367-0442

Петро ПЕРЕРВА,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і
міжнародних економічних відносин,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна
ORCID 0000-0002-6256-9329

Petro.Pererva@khpj.edu.ua
Андрій СТОГНІЙ,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна
andrii.stohnii@emmb.khpj.edu.ua

ЄВРОПЕЙСКА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ

Анотація. В доповіді доведено, що Європейська регіональна політика об'єднує в собі різні аспекти діяльності Європейського союзу щодо сприяння розвитку своїх регіонів. Ця політика має на меті зменшення економічних та соціальних нерівностей між різними регіонами ЄС, сприяючи їхньому сталому розвитку та конкурентоспроможності. Програми підтримки включають фінансову допомогу, технічну підтримку, інфраструктурні проекти, ініціативи з розвитку галузей економіки та соціальної сфери, а також заходи з підтримки малих та середніх підприємств. Головна мета - забезпечити рівномірний розвиток всіх регіонів Європейського союзу, забезпечити їхню сталу економічну та соціальну підтримку.

Ключові слова: регіональна політика, Європа, програми розвитку